

LESNI DELAVEC

Glasiilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pololetna 13 Din, četrtletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dožini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1.80 in pri večkratni objavi po 1.40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Štev. 21.

Ljubljana, dne 1. novembra 1924.

Leto III.

Delegatje lesnega delavstva Slovenije pozdravljeni!

V nedeljo dne 2. novembra t. l. se vrši III. redna skupščina naše organizacije, na kateri hočemo resno in trezno pregledati dosedanje delovanje našega društva, ter iz pridobljenihkušenj črpati novih smernic za bodoče delo. Pred vsem lahko konstatiramo, da se je misel za strokovno organizacijo med lesnim delavstvom krepko usidrala, kljub žilavemu naporu naših nasprotnikov. Ideja organizacije je našla pot v najoddaljenejšegorske kraje, kjer pod ostro sekiro padajo stoletni lesovi. Tiho brez vsakega hrupa v javnosti množijo skromni gozdni delavci in žagarji bogastvo onim, ki jih izkoriščajo do skrajnosti. Z isto žilavostjo, ki je potrebna pri njih trudapolnem delu, pa so se oklenili svoje strokovne organizacije, s katero si korak za korakomboljšajopoložaj, z njimi roko v roko pa korakajotudi mizarji in sorodne stroke, v sklenjenih vrstah pod varnim okriljem svoje organizacije. Ni nas na stotisoče, a vsi smo fantje iz fare. Vemo sicer, da jih je še mnogo v naši stroki, ki stojesh ob strani, ter čakajonezaupno na izid boja. Vsem tem kličemo: Vkup uboga gmajna, sem v naše vrste, kamor spadate. Ne iščite prijateljev tam, kjer jih ni.

Kongres imavršiti važno nalogo. Brezdvomno so se vse podružnice resno zavedale, ter izvolile za delegate najresnejše može, katerim je dobrobit delavstva pri srcu. Prepričani smo že v naprej, da bodo vsi sklepi skupščine našli med članstvom najboljši odmev. Kakor smo doživeli po vsaki skupščini, da se je organizacija poživela, pričakujemo trdno tudi od te skupščine, da bo še bolj poživela delovanje posameznih podružnic, v smeri poglobitve in razširjenja naše organizacije, kakor tudi zboljšanja položaja vsega našega članstva. V dosего teh namenov pa je seveda potrebno, da predvsem uredimo naše finance, katere bomo nujno rabili. Smo bojna organizacija, zato pa je potrebno, da si ustvarimo disciplinirano vojsko, nabavimo začasno dovolj smodnika za vse boje, ki nas neizbežno čakajo. Zato je vsakega treznega delavca naravno, da bo brez odloka dal organizaciji to, kar ona za njegovo obrambo potrebuje.

Uverjeni, da bodo vsi predlogi, ki so bili poslani od podružnic vodstvu društva, ali ki jih bo na predlog točnih računov centralni odbor prednesel skupščini, pri vseh naših članih resno upoštevani, ter do zadnjih konsekvenc izvedeni.

Solidarnost, katera nas je do danes pomogla v vseh bojih, nam daje najlepšenade za soliden razvoj našega društva tudi v bodoče. Z največjo resnostjo bomo zato pregledali račune

naših funkcionarjev, ter odločno zavrnili vsakega, ki bi hotel iz osebnih ali političnih ozirov delati razdor v naši organizaciji. Preveč žrtev in truda nas je stalo, preveč ponosni smo na svoje skromno in pošteno delo, da bi dopustili političnim demagogom kateregakoli kalibra zanašati razdor v naše vrste. V naših vrstah je prostor samo za poštene disciplinirane delavce! V tem znamenju naj se vrši naša skupščina, v tem smislu pozdravljeni, vi delegatje lesnih delavcev, ki boste odločali o bodoči usodi naše organizacije.

Pozdravljeni.

Dne drugoga, novembra 1924 se snidejo delegati podružnic Osrednjega društva lesnih delavcev na slovenskem ozemlju na glavno skupščino v Celju. Dnevni red glavne skupščine sicer ni obširen, ipak je dosti važen. Predvsem hočemo polagati račune o našem gospodarstvu in o našem delu za dobo od zadnje glavne skupščine. Posvetovati se hočemo o tekočih zadevah in začrtati si pota in smernice za nadaljno novo delo.

Na dnevnem redu imamo tudi „Naše razmerje do ostalih strokovnih organizacij“. To vprašanje je jasno. Naše razmerje do ostalih sorodnih strokovnih organizacij je bilo vedno takó, kakor je to pričakovati le od sodrugov. Glavni odbor Osrednjega društva je šel v tem pogledu daleč, zelo daleč, morda celo dalje, nego je bil v to opravičen. Žal, da ni vselej našel potrebnega porazumevanja. Predvsem je imel vedno pred očmi cilj, veliko razcepljenost kolikor mogoče omiliti, da se na ta način polagoma pripravi teren za strokovno organizacijo lesnih delavcev v Jugoslaviji, okoli katere bi se kakor okoli svoje matice koncentrirali vsi lesni delavci cele države. Pri najboljši volji se to še ni posrečilo. Ustanovila se je sicer „Zveza lesnih delavcev Jugoslavije“ s sedežem v Ljubljani, koncentrirati vse lesne delavce v tej zvezi pa dosedaj ni bilo mogoče, kajti poleg te obstoja še danes „Zveza lesnih delavcev Jugoslavije v Zagrebu“ in „Savez drvodjelskih radnika v Sarajevu“. Razen tega so številni lesni delavci včlanjeni v „Opčem Radničkom Savezu“. Med vsemi temi organizacijami ne postoji prav nikakih vezi. Med Savezom lesnih delavcev Jugoslavije in ostalimi strokovnimi organizacijami lesnih delavcev vlada celo nasprotstvo. Vrh tega pride še v poštev, da ima Savez lesnih delavcev v Ljubljani sicer od ministrstva za notranje zadeve potrjena pravila, da se pa na podlagi teh pravil le težko dela, ker jih pokrajinske in lokalne oblasti, ki se sklicujejo na veljavnost prejšnjih pokrajinskih zakonov o društvi, ne priznavajo — niti v Ljubljani.

Spor med strokovnimi organizacijami lesnih delavcev ob-

stoja v glavnem v vprašanju orientacije. Da se v tem vprašanju dojde do razčiščenja in do sporazuma, si je glavni odbor Osrednjega društva lesnih delavcev prizadeval mnogo. Na njegovo iniciativo so se letos vršile že dve konference, na katerih se je razpravljalo o zunanji in notranji orientaciji. Ena se je vršila v Zagrebu, druga v Ljubljani. Doseženi sporazum je bil le delen. Vsi skupaj so se namreč izjavili, da priznavajo internacionalno Unijo lesnih delavcev v Amsterdamu in s tem seveda tudi njegovo orientacijo.

Glede notranje orientacije pa so bili nekateri delegati ljubljanskega Saveza mnenja, da ne sme biti absolutno vezana na amsterdamsko orientacijo. Kdo je imel prav in kdo ne? Vsekakor čudno zveni, če slišimo, da so bili za zunanjo amsterdamsko orientacijo vsi delegati, med tem pa za notranjo orientacijo iste smeri ne. V bistvu je stvar podobna nedoslednosti, ali pa postoji namen celotno strokovno gibanje pozneje polagoma prevesti v Moskovske vode.

Da tako ne bo šlo, je jasno. Brezdvomno bi tako postopanje in taka taktika vodila do opredelitev lesnih delavcev Jugoslavije v dva tabora, kar bi v skrajnem slučaju bilo sicer veliko zlo, vendar pa ne tako, kakor če bi v eni in isti organizaciji bilo neprestano prekljanje za orientacijo na dnevnem redu. Ker je glavni odbor Osrednjega društva lesnih delavcev takorekoč prevzel nalogo ukreniti vse, da se do sporazuma pride, se bo na njegovo iniciativo vršila še tretja konferenca, na katero so poleg obstoječih strokovnih organizacij lesnih delavcev pozvani tudi delegati Glavnega Radniškega Saveza ter Centralnega Radniškega Sindikalnega Odbora Jugoslavije in končno je na udeležbo pozvana tudi Internacionalna Unija lesnih delavcev v Amsterdamu.

Da ne bodo vladale kake iluzije, je treba konstatirati tudi to le: Ko se je ustanovil Savez lesnih delavcev Jugoslavije s sedežem v Ljubljani, smo si obetali mnogo. Naša pričakovanja se pa niso izpolnila. Ko smo bili leta 1920 na prvem kongresu v Zagrebu, je štel Savez Drvodjelskih Radnika za Hrvatsko in Slavonijo 2400 članov, danes pa šteje pokrajinski odbor za Hrvatsko in Slavonijo članov globoko pod en tisoč! V Dalmaciji je vsega skupaj kakih 200 članov. V celi Bosni in Hercegovini, kjer se nahajajo številna lesnoindustrijska podjetja, izmed katerih vsako zaposluje po več tisoč delavcev, je borih 60 članov. Vojvodina je obetala lep razvoj, komaj pa je tamošnji pokrajinski odbor zbral okrog 600 članov, je pričelo to število rapidno nazadovati. Belgrad z vso Srbijo se neprestano suče okrog 500 članov. To je vse. Osrednje društvo lesnih delavcev, ki fungira obenem kot pokrajinski odbor, ima navzlic vsem težavam in navzlic drobnim lesni industriji skoro vedno isto število članov, kakor ga je imelo ob času zadnje glavne skupščine.

Daleč smo tega, da bi sodrugom v ostalih pokrajinah delali kake očitke. Dobro vemo, da je tam organizacija trpela vsled progonov, terorja, mezdskih pokretov itd. Veliko je pa k reakciji doprineslo tudi dejstvo, da oblasti ne priznavajo pravila in vsled tega smatrajo posamezne podružnice kot ilegalne. Morda je na razsulu pomagala nepravilna taktika, največ pa je gonja čisto gotovo povzročila medsebojna borba strokovnih organizacij amsterdamske in moskovske smeri.

In da se nam pozneje ne bo moglo predbacivati, da nismo pravočasno povedali kako si stvari stoje, je treba omeniti, da je tudi v administrativnem pogledu opazati veliko pomanjkanja reda. Kvote, ki so jih pokrajinski odbori dolžni odračunati vsak mesec sproti centrali v Ljubljani, dohajajo zelo neredno ali pa sploh ne. Niti praznih obračunov ne pošljejo. Poleg tega dolgujejo vsi pokrajinski odbori centrali na tiskovinah. Edino Osrednje društvo

lesnih delavcev za Slovenijo je v tem pogledu in v vsakem oziru vršilo svojo dolžnost. Priznati je treba, da je marsikateri pokrajinski odbor vsled pokretov in terorja prišel v finančne težkoče, a navzlic temu bi bilo umestno, da bi se centralnemu odboru pošiljalo redne mesečne obračune, čeprav prazne, da bi centralni odbor imel vsaj pregled o dohodkih in izdatkih.

Govorilo se je že zelo mnogo o tesni centralizaciji. Kako bi pa taka centralizirana strokovna organizacija šele v gospodarskem in administrativnem pogledu izgledala, ko bi morale vse podružnice direktno obračunavati, ko niti sedaj ne gre, ko prihaja za centralo v pošte samo par pokrajinskih odborov, v katerih so zbrani najsposobnejši sodrugji!

Naj se nas ne razume napačno. Ne pravimo vsega tega z namenom, da bi grajali, temveč radi tega, da dobrohotno opozorimo na nedostátke, ki so velika zapreka napredku in rednemu razvoju celotne strokovne organizacije. Te zapreke so tako velike, da še dolgo ne bo mogoče misliti na tako centralizacijo strokovno organizacijo, kakor jo imajo na primer lesni delavci v Avstriji.

Ali naj zato opustimo vsako nadaljno delo v smislu ustvarjanja enotne strokovne organizacije lesnih delavcev v Jugoslaviji? Pravimo ne! Za to delo je naše Osrednje društvo poklicano, kakor za nalašč. Stojimo na stališču, da naše Osrednje društvo započeto delo nadaljuje, da pomaga blažiti začetne otroške boleznin in neprestano išče potov in sredstev, kako bi se prišlo do sporazuma z vsemi strokovnimi organizacijami lesnih delavcev, kajti eno je gotovo, da brez takega sporazuma ne bi nikoli nobene solidne in sposobne strokovne organizacije lesnih delavcev v naši državi ne bilo. 80 odst. lesnih delavcev v Jugoslaviji se nahaja danes izven vsake strokovne organizacije; nimamo torej ničesar zgubiti, samo pridobiti. Vredno je torej, da naše Osrednje društvo podvoji vsaj napor in nastopa kot posrednik, da se započete vezi ne prekinejo. Ako bi pa Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo ne bilo, bi ga bilo treba naravnost ustvariti, ker bi drugače ne bilo nobenega faktorja, ki bi mogel vršiti tako vzvišeno poslanstvo, kakor je delo za ustvaritev enotne, solidne, proletarske strokovne organizacije lesnih delavcev v Jugoslaviji. Iskrena in poštena volja z napetjem vseh naših moči nas bo sigurno vodila do zaželenega cilja, če ne preje, pa pozneje. Če bodo vsi naši člani Osrednje društvo lesnih delavcev za Slovenijo pri tem stremljenju istotako iskreno in pošteno podpirali, bodo uspehi tembolj zadovoljivi.

O vprašanju orientacije našega Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo niti treba zgubljati dosti besedi. Ono je včlanjeno pri Internacionalni Uniji lesnih delavcev v Amsterdamu in ker se ne more postaviti na stališče dvoživke, ako noče riskirati izključitve iz Unije in ako noče riskirati splošnega bojkota nad slovenskimi lesnimi delavci v tu- in inozemstvu, je zanj merodajna ista smer orientacije tudi v lastni državi in bo v tem smislu tudi vnaprej vršilo vsestransko svojo dolžnost. Kdor bi hotel na tem kaj spreminjati, ta bi kvečjemu dosegel to, da bi na koncu koncev nastalo tudi tako pogorišče na razvalinah strokovne organizacije lesnih delavcev v Sloveniji, kakor je to slučaj v ostalih pokrajinah.

Ena izmed najvažnejših točk dnevnega reda Glavne skupščine je pač točka „Mezdna politika“. Ta točka je zaradi tega tako važna, ker je od pravilnega postopanja, pravilne taktike ter nastopanja ob pravem času glede uspehov silno veliko odvisno. V splošnem pa je previdno reševanje tega vprašanja še posebno važno, ker je v tesni zvezi z delavčevim gospodarskim položajem. Zakrivati si ne smemo resnice, da je pri reševanju problema mezdne politike čestokrat postavljena na kocke cela eksistenca

prizadetih delavcev in njihovih družin. Baš zato je na mestu trezen preudarek, kajti nikakor ne gre, da bi se insceniralo dvomljivih borb, ki se potem nad delavci maščujejo. S tem še nikakor ni povedano, da bi morali delavci križem rok gledati, kako si podjetniki na malih delavskih plač kujejo dobičke in kapital. Nasprotno bo tudi v bodoče potrebno gospode podjetnike neprestano drezati in delati na tem, da lesni delavec pride do zadostnega kruha in do človeka dostojnega življenja. V vsakem slučaju pa veleba previdnost, da se precenijo lastne moči, trenotno moč kapitalista, konjunkturo podjetja in pripomočki, ki so na razpolago.

V obče mora pri izvajanju mezdne politike veljati taka strategija, ki odgovarja času oziroma danemu trenutku ter razmeram. Sploh mora veljati načelo, da se pri čim manjši škodi čim več pridobi.

V tej smeri naj bi se nekako kretala razprava na Glavni skupščini o točki mezdna politika. Sicer bo pa tudi pozneje v listu in na shodih potrebno razpravljati o tem, kajti ravno mezdna politika je zelo dalekosežen problem, ki poraja vedno nove momente, problem, katerega se neprestano presoja z novih vidikov.

Prepričani smo, da sodrugi delegati pridejo na Glavno skupščino z najboljšimi in najlepšimi nameni. Saj se gre za to, kako bi vsaj toliko, koliko nam to naše skromne sile dopuščajo, ublažili kruto usodo lesnih delavcev. Glavna skupščina dne 2. novembra v Celju ne bo drugega kakor etapa v borbi za emancipacijo proletariata lesne stroke. In ker se gre torej za nas lesne delavce same, za naš blagor in blagor naših družin, zato bomo po treznem preudarku in treznih mislih ukrenili, kar bo odgovarjalo našim interesom.

V ta namen še enkrat pozdravljeni in na svidenje dne 2. novembra v Celju ob 8. uri zjutraj v hotelu „Union“.

Socialna politika.

Porodniške dajatve.

V zadnjem „Lesnem delavcu“ smo obrazložili, kdo ima pravico do porodniških dajatev in kako dobi zavarovani član porodniške dajatve. Danes pa bomo navedli, koliko znašajo porodniške dajatve.

Vsaj je tako redko, da bi delavec vedel, koliko mora dobiti od okrožnega urada za zavarovanje delavcev v slučaju poroda.

Porodniške dajatve (to je podpora za porodnice, podpora za dečjo opremo in podpora za dojenje onim zavarovanim ženam, ki svoje dete doje) se ravna po višini zaslužka, oziroma po višini zavarovane mezde.

Vemo, da se zaradi zavarovanja uvrščajo zavarovane osebe po velikosti zaslužka v mezdne razrede. In ta zavarovana mezda vsakega meznega razreda služi za osnovo odmeri prispevkov in podpor.

Po § 21 zakona o zavarovanju delavcev so odrejani za sedaj nastopni mezdni razredi: 1. mezdni razred do 2.50 Din na dan, 2. do 3 Din, 3. do 3.60 Din, 4. do 4.40 Din, 5. do 5.40 Din, 6. do 6.60 Din, 7. do 8 Din, 8. do 9.60 Din, 9. do 10.60 Din, 10. do 14 Din, 11. do 16.80 Din, 12. do 20 Din, 13. do 24 Din, 14. do 28.80 Din, 15. do 34 Din, 16. do 40 Din in 17. nad 40 Din dnevnega zaslužka.

Torej: Vsak delavec se pri zavarovanju uvrsti po mezdi v odgovarjajoči mezdni razred. Po tem meznem razredu se potem odmerjajo in izplačujejo vse dajatve. Zato je treba še

in še priporočati lesnim delavcem: pazite, da vas delodajalci prijavijo pravilno! Nešteto slučajev je, da prijavi delodajalec svoje delavce z nižjo mezdo, kot pa jo dejansko prejema. S tem povzroča bolniškim blagajnam na eni strani občutno škodo, na drugi strani pa zavarovancem dela nepravilne, ko je treba ugotavljati šele ob obolenju ali pa porodu dejansko mezdo.

Pa to le mimogrede!

Ko smo sedaj navedli vse mezdne razrede, v katere se uvrste oni, ki se zavarujejo, hočemo navesti še, koliko znašajo porodniške dajatve za te posamezne mezdne razrede.

I. Podpora za porodnice.

Podpora za porodnice znaša za čas 2 mesecev pred porodom in 2 mesecev po porodu tri četrtine zavarovane mezde na dan.

Koliko znaša to v številkah? V številkah znaša porodniška podpora na dan: za 1. mezdni razred Din 1.50, 2. Din 1.87, 3. Din 2.25, 4. Din 2.70, 5. Din 3.30, 6. Din 4.05, 7. Din 4.95, 8. Din 6, 9. Din 7.20, 10. Din 8.70, 11. Din 10.50, 12. Din 12.60, 13. Din 15, 14. Din 18, 15. Din 21.60, 16. Din 25.50, 17. Din 30.

II. Podpora za dečjo opremo.

Podpora za dečjo opremo znaša štirinajstkratni znesek zavarovane mezde, torej samo, če se je rodilo živo dete.

V številkah znaša podpora za dečjo opremo za posamezne mezdne razrede sledeče: 1. Din 28, 2. Din 35, 3. Din 42, 4. Din 50.40, 5. 61.60, 6. Din 75.60, 7. Din 92.40, 8. Din 112, 9. Din 134.40, 10. Din 162.40, 11. Din 196, 12. Din 235.20, 13. Din 280, 14. Din 336, 15. Din 403.20, 16. Din 476, 17. Din 560.

Podpora za dečjo opremo pa se izplača zavarovani članici le, če se je rodilo živo dete. Zato mora vsak, ki zahteva od okrožnega urada podporo za dečjo opremo, dokazati z uradnim potrdilom (župni urad, občinski urad), da se je rodilo živo dete in po sedanjih predpisih mora zato predložiti potrdilo, da je otrok vsaj na četrti dan po rojstvu še živel.

III. Podpora za dojenje.

Podpora za dojenje onim zavarovanim ženam, ki svoje dete doje, se izplačuje skozi 20 tednov po prestanku podpore za porodnice v izmeri polovice zavarovane mezde, največ pa do zneska 3 Din na dan.

V številkah izgleda torej sledeče: Za 1. razred znaša podpora za dojenje Din 1, za 2. razred Din 1.25, za III. razred Din 1.50, za 4. razred Din 1.80, za 5. razred Din 2.20, za 6. razred Din 2.70, za vse ostale nadaljnje razrede pa Din 3 na dan.

Po predpisih osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu pa sme izplačati okrožni urad podporo za dojenje samo onim zavarovanim ženam, ki so stopile po izčrpani porodniški podpori zopet v delo in to izkažejo s potrdilom delodajalca. V koliko je ta predpis v skladu z zakonom in s smislom zakona o zavarovanju delavcev, o tem bomo razpravljali posebej.

Na podlagi gornjih podatkov more sedaj vsaka zavarovana žena preračunati, koliko ji pripada na podporah v slučaju poroda.

Vse gori našteje in navedene podpore dobe le zavarovane žene, torej le one, ki so same zaposlene v zavarovanju zavezanem delu.

Žene zavarovanih članov pa imajo pravico samo do sledečih podpor:

1. do podpore za porodnice za 4 tedne pred porodom in 4 tedne po porodu v znesku Din 1.50 na dan,

2. do podpore za dečjo opremo pa se izplačuje po onem meznem razredu, v katerem je mož porodnice zavarovan. Če

je mož zavarovan v 16. meznem razredu, ima pravico do dečje opreme po tem razredu itd. — Rodbinski člani pa nimajo pravice do podpore za dojenje.

V kratkem smo s tem obrazložili porodniške dajatve. Vsem pa priporočamo ponovno, da se točno drže navodil. Le na ta način bo dobila družina, v kateri se oglasi jok malega neboljenčka, o pravem času tako potrebne porodniške dajatve. Nepoznavanje zakona, nepoznavanje predpisov pa se bridko maščuje in zavlačuje pravočasno izplačilo.

V prihodnjih številkah pa bomo obravnavali še druge dajatve zakona o zavarovanju delavcev. I. T.

Hudi gospod.

V številki „Lesnega delavca“ z dne 1. oktobra t. l. smo orašpljali nekoliko gospoda Brandla v Mariboru. Rekli smo, da je s sirenskimi glasovi nekega nemškega sodruga specialista za izdelovanje koncertnih klavirjev izvalil iz Hannovera v Maribor in da mu je v pismih obetal vse, tudi povrnitev potnih stroškov, namesto fiktivnih stroškov v znesku 4515.50 Din, pa da ga je hotel odpraviti s smešnim zneskom 1580 Din, med tem pa navzlic jasnemu zagotovitvi od strani Brandla naj bi ostanek stroškov v znesku 2935.50 Din nosil pomočnik sam. Napovedali smo tudi, da bo dotični inozemski sodrug gospoda Brandla tožil. In tako se je tudi zgodilo. Ko je gospod Brandl zvedel, da je proti njemu vložena tožba (po njegovi lastni krivdi, ker se ni hotel izlepa pobotati), se je strašansko razhudil in je delavcu-specialistu kratkomalo na 14 dni odpovedal.

Ta odpoved je jako karakteristična, kajti dejanje gospoda B. dokazuje, da inozemskega delavca ali ni rabil ali pa si je mislil, da bo zopet kakega drugega privlekel in speljal na led. Preskrbeli bomo, da se mu to ne bo posrečilo. Sporočili bomo ta junaški čin mariborskega Brandla na Dunaj, Berlin in Amsterdam, da se ga po zaslugi popularizira, da mu ja noben inozemec več ne nasede. Obvestili bomo o tem tudi naša konzularna zastopstva v Nemčiji, kakor tudi ministrstvo za socialno politiko. Gospod Brandl naj se igra s svojo eksistenco, ne pa z eksistenco drugih ljudi. Največja sreča za našega inozemskega sodruga je, da ni oženjen, kajti v lepem škripcu bi se z družino bil našel vsled brezobzirnosti delodajalca Brandlove vrste. In ta mož pravi, da je krščanski! Lepo je tako krščanstvo, samo pasje je, ker bi drugače bil v inozemstvu najeti delavec dobil, kar mu gre, in bi ne bil odpuščen. Brandlov čin je tem bolj obsojanja vreden, ker je on sam tudi Nemec in ker je računal, da se mu inozemski delavec mora ukloniti na milost in nemilost, ter je računal pri tem na pomoč jugoslovanskih oblasti! Hvala bogu toliko civilizirani smo tudi pri nas, da se sme tudi inozemski delavec potegniti za svojo pravico, kadar se mu od kakega domišljavega Brandla godi krivica. Ko je g. Brandl zvedel, da je v „Lesnem delavcu“, je postal bled kot zid, ipak je ostal dosti trden, kajti kap ga ni zadela. Češ, zadovoljen ni naš inozemski sodrug, je dejal g. Brandl pri oblasti. Ni hotel ostati pri njem več na hrani in stanovanju! A ravno Brandl je bil tisti, ki mu je v pismih zagotavljal, da mu je prosto dano biti tudi pri njem na hrani in stanovanju ali ne. In ker se je delavec hotel v svojem prostem času izmakniti Brandlovemu nadzorstvu, ta sedaj trdi, da je nezadovoljen! Končno skuša g. Brandl odločitev pri sodnji zavlačevati, ker računa, da se bo tožitelj umaknil. Gospodu Brandlu pa povemo, da se tožitelj ne bo umaknil prav nikamor, in da bo tem več plačal, čim dalj se bo proces zavlačeval.

Na strokovno organizacijo lesnih delavcev naj se nikar ne jezi, ker ta ni kriva njegove sebičnosti. In če so delavci njegove delavnice organizirani ali ne, to ga prav nič ne briga. Dosti žalostno bi bilo, če ne bi bili. Saj tudi gospoda Brandla nihče ne vpraša, kje in pri katerem „Verein“ je on. Rašplja.

K načrtu novega stanovanjskega zakona.

V naslednjem priobčujemo dva razglaša, ki zaslužita pozornjo vsega delavstva. V prvem razglaša vlada, kako misli urediti najemninske odnose v bodočem letu.

Ta vladin razglas pravi:

V ministru za socialno politiko je dovršen zakonski načrt o stanovanjih in bo predložen ministrskemu svetu. Čim ga ministrski svet odobri, se preide k posvetovanjem z zastopniki hišnih lastnikov, najemodajalcev in najemnikov. Glavna načela tega načrta so ta: Od 1. jan. 1925 dobe pravico do neodpovedljivega stanovanja vse stare hiše. Pravico odpovedati stanovanje bodo imeli lastniki v teh slučajih: Ako ga neobhodno rabi za svoje osebno stanovanje, ako najemnik ne plača najemnine dva zaporedna meseca, ako je treba podreti staro poslopje za zgraditev novega, če najemnik izkorišča stanovanje v očitno škodo lastnika. Od vseh omejitev so izvzete nove zgradbe in poslovni prostori v starih poslopih. Najemnina se bo določevala tako-le: Najemnina pred 1. julijem 1914 se pomnoži petnajstkrat in tako se dobi nova mesečna najemnina. Po deželi, kjer se je plačevalo dosedaj v kronah, se najemnina prevede v isti višini v dinarje. Izvzeti so: Revne vdove, vojni invalidi z družino, vpokojenci in vpokojenke, častniki in revnejši sploh. Pri teh se bode predvojna najemnina povečala v osemkratnem iznosu. Ako imajo posamezniki zgoraj omenjenih višje stalne dohodke, se poviša najemnina desetkrat. Ako stanujejo gospodarsko močnejši najemniki pri gospodarsko šibkejših hišnih lastnikih, se pomnoži predvojna najemnina za dvajsetkratni iznos. Najemniki, katerih letni dohodki prekoračijo 250.000 Din in lastniki novih hiš so pri dogovoru glede najemnine popolnoma svobodni. Rekvizicija stanovanj se ukine. Pridržana je edino rekvizicija stanovanj za uradnike, ki so prestavljeni v drug kraj, da se zanje prihrani stanovanje. Za vasi zakon ne velja.

Najemniki, ki bodo ta razglas prečitali, se morda prvi hip niti navedali ne bodo, kako težko bodo bremena, ki jih ta načrt stanovanjskim najemnikom nalaga. Zato sioglejmo to naparprimerih. Pred vojno so stala stanovanja po 20, 30, 40, 50 in več kron na mesec. Po sedanjem vladnem načrtu bo normalna najemnina za taka stanovanja po 300, 450, 600, 750 in več dinarjev na mesec.

Le za „revne sloje“ bo dovoljen samo osem do desetkratni povišek.

A tudi pri 10 kratnem povišku pridemo še do za delavstvo ogromnih najemnin po 200, 300, 400, 500 in več dinarjev na mesec.

Da razumemo vso težo teh števil, si moramo poklicati v spomin nekaj dejstev, na katera smo zadnji čas ponovno opozarjali. Pomislimo, da zasluži danes velik del delavstva povprečno po 700 do 900 Din na mesec. Za monopolce smo zadnjič napisali, da zaslužijo le 636 do 880 Din mesečno, — med tem ko bi znašale njih predvojne plače 1500 do 2000 Din in so se življenjske potrebščine tako podražile, da znašajo življenjske in oblačilne potrebščine za rodbino, obstoječo

iz moža, žene in treh otrok, okrog 2300 Din na mesec.

Pomislimo, da danes večina rudarjev ne zasluži po 1000 Din na mesec, da velja isto za vse ostale stroke, pa bomo prav razumeli, kaj se pravi predpisati delavcu-najemniku pri današnjih najemninskih razmerah 400 Din najemnine. Tako najemnino predpisati se pravi pognati delavstvo iz hiš v kleti, vagone, menda tudi pod šotore in v zemeljske luknje.

Priznamo, — da je to tudi en način rešitve stanovanjskega vprašanja ...

Je pa način, proti kateremu se bo delavstvo najsrditeje branilo.

Razven tega pa se hoče za industrijske kraje, ki imajo značaj vasi, kakor Jesenice, Trbovlje, Mežica vsako stanovanjsko zaščito odpraviti. Tudi ta nakana mora naleteti na naš najostrejši odpor.

Mi smo na tem mestu že večkrat pretresali stanovanjsko krizo in nje vzroke.

Pri tem smo opozorili, da gre pri tem za sledeče probleme:

1. Delavstvo je plačevalo pred vojno nad četrtino svojih dohodkov za stanarine.

2. Danes delavstvo tega ne more, ker so znižali podjetniki njegove predvojne plače v vseh slučajih za več nego četrtino, v nekaterih celo za polovico.

3. Da so sedanje stanarine trajno res nevzdržljive, da pa je nemogoče dopustiti, da se povišajo te stanarine na predvojno normal, ne da bi se povišale na predvojni normal tudi plače.

4. Da imamo umevanje za položaj hišnih lastnikov, da pa ne smemo pustiti izpred oči dejstva, da so hišni lastniki po mestih pred vojno hiše v velikem delu, celo po večjem delu s tujim denarjem gradili. Danes so vsled devalvacije vsa ta posojila izgubljena, hišnim lastnikom so pripadli tako ogromni valutni dobički.

Ako se zato dovoli povišati najemnine na predvojno višino, je zato potrebno, da se zasigura, da gre večji del teh poviškov za zgradbo novih stanovanj.

Mi smo zahtevali:

Najprej valorizacijo (povišanje na predvojno višino plač), potem valorizacijo stanarin in še v tem slučaju uporaba dela zvišanih stanarin za grajenje novih stanovanj. Mi smo tudi dokazali, da so te naše zahteve naravne in upravičene. Kaj pa je ukrenila vlada?

Ona odreja valorizacijo stanarin, — pri tem pa se za ostale probleme, za valorizacijo plač in za to, da bi se vporabil en del povišanih stanarin za grajenje novih stanovanj, — ne briga. —

Vse to pa našim hišnim posestnikom še izdaleka ni dovolj.

Njihova Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani je sprejela na svojem zborovanju z dne 28. septembra dolgo čvekarijo, — ki se obrača proti vsaki zaščiti stanovanjskih najemnikov.

Ta čvekarija se glasi:

Delegati Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani so sklenili na seji dne 28. septembra 1924, na kateri so bila zastopana polnoštevilno vsa včlanjena društva kakor tudi zastopniki mest in krajev, kjer društva še niso ustanovljena, enoglasno sledečo

resolucijo,

da uvidi vsakdo škodljivost stanovanjskega zakona in upravičenost naših zahtev.

1. Ker stanovanjski zakon z dne 30. decembra 1921 odločno nasprotuje državni ustavi, ki garantira vsakemu državljanu neomejeno razpolaganje z osebno lastnino.

2. Ker se ta zakon ne more oslanjati in sklicevati na tako izjemno opravičljive razmere, kakor so bile za časa vojne, marveč nasprotno brez pravega vzroka omejuje samo eno posebno vrsto državljanov, ki so večinoma bolj vredni ozira in potrebni zaščite, nego tisti, katere je zaščitil.

3. Ker jemlje samo eni vrsti davkoplačevalcev po krivici pravico osebne lastnine ter je izročil lastnike starih hiš njihovim najemnikom naravnost na milost in nemilost, ki — kakor dokazuje na tisoče vnebovpijočih slučajev, ta zakon in njega hujši pravilnik škandalozno izrabljajo v svojo špekulacijo s stanovanjskimi deli in zakon izigravajo.

4. Ker ta zakon, dasi je bil v veljavi dolga tri leta, ni ne samo dosegel svojega pravega namena, marveč, da bi se bili vsaj premožnejši najemniki organizirali v samopomoč in začeli graditi nova stanovanja, ali da bi bil sicer pospešil gradnjo novih hiš, nego je nasprotno še tiste kroge, ki bi bili voljni kaj storiti, vsled take nezakonite omejitve lastnine preplašil od vsakega podjetja in odbil tudi tuji kapital od naše države.

(Konec prihodnjich.)

Shodi.

Maribor. Mesečni shod podružnice lesnih delavcev mariborskih se je vršil dne 19. septembra t. l. ob pol 7. uri zvečer v prostorih Ljudskega doma na Ruški cesti. Na dnevnem redu so bile naslednje točke: poročila, internacionalna orijentacija, volitev dveh delegatov za glavno skupščino Osrednjega društva lesnih delavcev in raznoterosti.

Shod od strani članstva ni bil posebno obiskan, kar je predsednik s. Kolar opravičeno grajal. Najpreje je bil prečitan zapisnik zadnjega mesečnega shoda, ki je bil vzet na znanje. Blagajniško poročilo je podal s. Kopic, ki je potem, ko je kontrola poročala v ugodnem smislu, bilo istotako vzeto na znanje. K točki internacionalna orijentacija poudarja s. Kolar, da je mariborska podružnica vedno zastopala idejo edinstva lesnih delavcev Jugoslavije in da jo bo zastopala tudi v naprej. Sicer pa bodo delegati, ki jih bomo izvolili, imeli polno moč zastopati članstvo, in upati je, da bodo v tem pogledu ukrenili, kar bo za našo organizacijo pač najboljša. Oglasi se k besedi tudi s. Klančnik ter pravi, da je prvi predpogoj za nadaljni razvoj naše organizacije brezhibna administracija. Vsaka razprava o orijentaciji je brezplodna, če podružnice (pokrajinski odbori) redno ne obračunavajo. Ako se v tem oziru doseže red, bo vse ostalo prišlo samo. S. Skuk je mnenja, da dokler obstojata dva vrhovna foruma, za našo podružnico ne kaže odločevati se za eno ali drugo smer, ker bi to bilo opasno. Zato naj bi za enkrat ostalo še tako kakor je bilo dosedaj. Med tem naj se na vodilnih mestih skušajo premestiti vse ovire, da se pot k idejnemu zbližanju uglaadi. Besedo prevzame s. Razboršek, ki obširno razpravlja o tej točki in o strokovnih organizacijah ter naposled prečita neko resolucijo, v kateri zahteva glede zunanje orijentacije formelno priključitev k internacionalni Uniji lesnih delavcev v Amsterdamu; glede notranje orijentacije pa priključitev k Centralnemu delavskemu strokovnemu odboru. Pravilno je dejal s. Klančnik, da je resolucija s. Razborška nesprijemljiva, kajti to, kar v njej pravi, je nemogoče, ker eno drugo izključuje. Ako se govori o formelnem priključitvi k internacionalni Uniji lesnih delavcev v Amsterdamu, je to neiskreno. Priključenje

mora biti dejansko in ne formalno. Ako pa hočemo biti iskreni pristaši amsterdamske smeri, tedaj tudi doma ne moremo hoditi po drugih potih. Tudi s. Skuk je nazora, da se o Razborškovi resoluciji ne glasuje. Istotako predsednik Kolar. S tem je bila resolucija odpravljena.

Kot delegata na glavno skupščino Osrednjega društva sta bila izvoljena sodruga Kolar in Skuk.

Pri raznoterostih je bila zopet sprožena akcija za nabavo društvene zastave. Nabiranje sredstev za nabavo društvene zastave je namreč zaostalo, ker je v zadnjem času bilo treba večkrat skrbeti za sredstva za izprte, stavkujoče ali preganjane sodruge. Nekateri sodrugi so bili mnenja, da bi v korist sklada za nabavo društvene zastave kazalo prirediti kako veselico. Sodrugi Razboršek priporoča prireditev vinske trgateve. Ugotovi pa se, da je čas za prireditev vinske trgateve že prepozen. Z ozirom na to priporoča s. Skuk prireditev Silvestrove veselice z dobitki, kakor jo vsako leto prirejajo sodrugi v Ljubljani. Ta nasvet se sklone izvesti. Nato se je sestavil veselični odbor, v katerega so se prostovoljno javili sodrugi Klančnik, Skuk, Razboršek in Kapun. Vseh sodrugov bo sedaj dolžnost, da vsak po svoji možnosti skrbi za dobitke, zlasti mora v to svrhu vsakdo napraviti kak mizarski izdelek. Člani veseličnega odbora si bodo porazdelili delo in bodo napravili, kar je v njenih močeh, da se priredba za mariborske lesne delavce reši častno.

S tem je dnevni red shoda izčrpan in je s Kolar zborovanje zaključil ob 9. uri z željo, da bi prihodnji mesečni shod bil številneje obiskan.

Stari trg. Zadnji naš shod je imel nekam prav čudno lice. Med sodrugi je zavladala neka nezadovoljnost in ta zopet je dala povod nepotrebnemu prepiru. Razlog za nervoznost so dale sledeče razmere: Pri vseh tukajšnjih lesnoindustrijskih podjetjih se dela po osem ur dnevno kakor to predpisuje zakon in kar je tudi popolnoma v redu, samo pri podjetju tvrdke Kovač vlada v tem oziru izjema. Tam se namreč zakonito določeni delovni čas dosledno krši. Nobenemu pametnemu človeku pa ne gre v glavo, zakaj bi se sodrugi v organizaciji zaradi tega morali med sabo prepirati. Bolj umestno in tudi bolj razumljivo bi bilo, če bi se posvetovali, kako z združenimi močmi priti temu zlu v okom. Sodrugi pri ostalih podjetjih preči nevarnost, da se bo tudi njim skušalo vriniti podaljšani delovni čas. Gospodje namreč pravijo, če se pri Kovaču lahko stalno dela po 10 in 12 ur na dan, zakaj pa ne bi se tudi pri nas moglo; zakaj bi v tem oziru pri Kovaču veljala kaka izjema. Kdor pozna gospode podjetnike, ta ve, da so stokrat bolj nagnjeni posnemati slabo kakor pa ono, kar je za delavce koristno. Glavni krivci na tem so seveda delavci pri Kovaču, ki ali s kljubovalnosti delavcem ostalih žag, ali naivnosti, ali nepoznavanja položaja in neupoštevajoči kvarnega vpliva, ki ga njihovo kršenje zakonitega delovnega časa ima, delajo tjavendan. Ako bi se ti ljudi pridružili ostalim lesnim delavcem v kraju v strokovni organizaciji ter se solidarno postavili po robu tudi gospodu Kovaču in njegovim izkoriščevalnim namenom, bi s tem pomagali sebi in drugim, tako sami nimajo ničesar, drugim pa indirektno kvarijo še to, kar se je s težko mujo pridobilo ter uredilo. Da se prej ali slej tako nesolidarno zadržanje in ravnanje mora maščevati nad njimi samimi, o tem očitno še niso premišljali.

Deloma pa so krivi tem razmeram tudi sodrugi v Starem trgu sami. Dosedaj se namreč še ni opazilo, da bi si sodrugi le količkaj prizadevali privedi delavce s Kovačeve žage v svojo sredino. Malo več agilnosti, sodrugi, in manj prepira res ne bi škodovalo. Čudno je to, vsi lesni delavci celega kraja se poznajo in prihajajo v prostem času v dotiko — tudi s Kovačevimi

— in vendar nihče ne porabi prilike, da bi se s kakim znancem od Kovača porazgovoril ter ga pridobil za vstop v strokovno organizacijo. Tu torej leži zajec za grmom. Ako se ne bo izvršilo ono, kar je potrebno, potem nam vsi prepiri ne bodo pomagali prav nič. Lotite se glavne ovire oziroma glavne nevarnosti in to je Kovačeva žaga. Če boste dotične delavce organizirali, tedaj bo nevarnost odpravljena.

Osrednje društvo lesnih delavcev je zadevo glede kršenja delovnega časa na Kovačevi žagi javilo inšpekciji dela.

Pokreti.

V našem listu smo že obširno pisali o tem, kake težave se je nam delalo glede sklicanja razprav v zadevi zvišanja plač delavstvu tovarne za vpognjeno pohištvo v Zbelovem, ki je kakor znano last delniške družbe „Drava“ v Mariboru. Da se do razprave končno pride, se je s. Tokan kot predsednik Osrednjega društva lesnih delavcev podal dne 16. oktobra t. l. v Maribor k tamošnjemu g. velikemu županu ter je tamkaj dosegel, da je posredovanje prevzel g. veliki župan dr. Vodopivec sam. Gospod veliki župan je svojo dano obljubo izvršil in tako se je pod predsedstvom g. velikega župana razprava dne 23. oktobra t. l. tudi vršila. Razprava se je vršila v posvetovalnici velikega županstva v Mariboru in so se je udeležili g. veliki župan, dva gospoda kot zastopnika podjetja, zastopnik inšpekcije dela, dva zaupnika kot zastopnika delavcev v Zbelovem in s. Tokan kot zastopnik Osrednjega društva. Končno je bila po s. Kopaču zastopana tudi delavska zbornica. Razprava je trajala od 10. dopoldne do ene ure popoldne. Po dolgem obojestranskem razlaganju in dokazovanju se je dosegel končno sporazum, ki je prinesel vsemu delavstvu tovarne v Zbelovem 5% povišanje, ki velja za dnevne odnosno urne plače kakor tudi za vse plačilne postavke pri akordnem delu. Omeniti je treba, da so se pri razpravi pojavljali silno težavni in kritični momenti, za koje premostitev je bilo treba največje spretnosti, kajti pretela je vsak trenutek nevarnost, da se pogajanja sploh razbijejo. Ako vso stvar objektivno presojava, moramo priznati, da si je g. veliki župan v resnici veliko prizadeval, da se je razprava tako završila, kakor se je.

Res je, da uspeh ni velik, ali začetek je bil narejen in treba bo na započeti poti graditi dalje, ker je še veliko stvari, ki čakajo temeljite reforme. Oba sodruga iz tovarne, ki sta bila pri pogajanjih navzoča, bosta najlažje povedala, kake zapreke je bilo pri razpravi treba premagati. Ako pa se je vsa akcija ipak zaključila z uspehom, se je nemalo zahvaliti vztrajnosti lesnih delavcev v Zbelovem in pa odločnosti vodstva Osrednjega društva kot strokovne organizacije.

Še isti dan se je vršil v Zbelovem sestanek delavstva tovarne, na katerem je s. Tokan obrazložil potek, prvič prizadevanje, da se razprava skliče, kakor tudi potek iste. Ob enem je začrtal tudi smernice za nadaljnje delo. Zbrano delavstvo je poročilo vzelo odobruje na znanje.

Nekateri malkontenti, katerih je, kakor povsod, tudi nekaj v Zbelovem, ki vidijo svoj spas le v človeka nedostojnem prilizovanju na vzgoraj, so morali uvideti, da združitev, skupnost in solidarnost ne velja samo za delavstvo drugod, ampak tudi za delavstvo v Zbelovem.

Čuvajte, sodrugi, svojo strokovno organizacijo in pomilovalno prezrite vsakogar, ki v svoji zaostalosti misli, da je rešitev delavstva predpotopnih patrijarhalčnih razmerah — gospodov in sužnjev.

V Vukovarski tovarni, ki izdeluje lesene škatle za Franckovo kavo, so delali delavci, ki jih je 124, od tega 64 žensk, doslej po 9 ur dnevno. Na pritožbo delavcev, ki s svojim poverjenikom niso bili zadovoljni, je pristojna oblast ukinila deveturno delo in uvedla osemurni delavnik, obenem pa naročila, da si delavstvo izbere druge poverjenike, ki naj se potem z delodajalci sporazumejo glede delovnega časa. Tovarna je na to vsem delavcem odtrgala po 7 Din od dnevne plače, češ, da delajo po eno uro manj. Delavstvo se je temu uprlo s stavko in se postavilo na stališče, da ni plačano od ure, ampak od dneva.

Ne potujte v Caprag, Mitrovico in Veliki Bečkerek, ker so tam mezdni pokreti.

Dopisi.

Mislinje. Ponovno smo v našem listu že omenili, da so delavska stanovanja lesnoindustrijskega podjetja A. Pergerja v takem desolatnem stanju, da mnoga izmed njih človeškim bivališčem niti več podobne niso. Osrednje društvo je v spomenicah opozarjalo pristojne oblasti na kričeče nedostatke toliko časa, da si je dne 21. novembra 1923 uradna komisija ogledala celo vrsto „hiš“, v katerih stanujejo Pergerjevi delavci. Ogledala si jih je od zunaj in od znotraj. Pri tem je ugotovila naravnost neverjetne reči. Nekatere „stanovanjske hiše“ sploh hišam niso bile več podobne, pač pa podrtijam, o katerih je bilo vsak čas pričakovati, da se nad glavo prebivalcev sesujejo. Razdrto zidovje, razbite strehe, polomljena vrata, razdrti podi, polomljena okna, razbite šipe, razdrte peči, vratolomne stopnice, povsod smrad, ker ni bilo greznic, skratka, bile so to stanovanjske hiše, kakršnih bi nihče niti pri najbujnejši fantaziji ne mogel popisati slabše. Uradna komisija je takrat vse ugotovila in dala g. Pergerju nalog, da mora vse popraviti. V slučaju, pa da g. Perger popravil ne bi izvršil, mu je bilo, rečeno, da se bodo uradnim potom potrebna popravila izvršila in sicer na račun g. Pergerja. Tak ukrep je bil nujno potreben, kajti prizadeti delavci popravljati sami ničesar niso mogli, ker je vsakdo, ki je vzel košček deske, da po pravistopnice, da še kdo ne ubije, ali pa stranišče, dasi so te hiše last g. Pergerja samega, bil brezobzirno odpuščen, ovaden in zaprt radi tatvine! Odpuščen in še zaprt, ker je popravil Pergerjevo lastnino v očigled dejstva, da na Pergerjevem veleposestvu vsako leto po več sto kubičnih metrov lesa — segnije!

No, dne 24. oktobra 1924 se je vršil ponovni komisijski ogled in to radi tega, da se oblastva prepričajo v kolikor je g. Perger dano mu nalogo glede popravila delavskih stanovanj izvršil. Pri ti priliki je bilo ugotovljeno, da je g. Perger popravila in napravo greznic sicer izvršil, da je pa vse skupaj izvršeno precej površno. Dobil je nalog, da mora pomanjkljiva popravila spopolniti in vrhutega je dobil nalog za popravila nadaljnjih delavskih stanovanj. Glede delavskih stanovanj bo treba še drezati, ker še dolgo ne bo vse tako urejeno, da bi odgovarjalo naravnim potrebam. Ukreniti bo treba tudi nekaj glede delavskih stanovanj, ki so bolj skrita, to je tam gori, kamor se pride precej blizu po gozdni železnici. Ta stanovanja — če se jih sme tako imenovati — so kakor rečeno skrita, zato pa tem bolj zanemarjena. Mirovali ne bomo toliko časa, dokler se v tem pogledu ne napravi red. Za delavstvo pri lesnoindustrijskem podjetju g. Pergerja v Mislinjah bi v stanovanjskem pogledu bilo najbolj preskrbljeno, če bi se težkega milijonarja Pergerja prisililo zgraditi potrebno šte-

vilo novih, modernih delavskih stanovanjskih hiš in sedanje podrtije, s katerih je le težko mogoče napraviti kaj poštenega, kratkoma popolnoma podrlo.

Vesel pojav je, da se je komisija to pot — vpoštevajoč vse okoliščine — postavila na stališče, da se mora g. Hübnerju, ki je kakor znano kot zli duh glavni krivec vsega delavskega gorja v Mislinjah, čimprej poskrbeti potne listine preko meje. To je popolnoma prav, noben živ krst namreč ne ve, kaj ta inozemski „Švaba“ še pri nas dela in zakaj ga že zdajni niso ekspedirali.

Beleške.

Avstrija. Ko smo zadnjič poročali o zmagovitem zaključku stavke kovinarjev v Avstriji, smo omenili, da je sistem in razvrstitev plač te stroke tako zanimiva, da si je to zadevo vredno ogledati. Pregledna tabela plač kovinarjev v Avstriji zgleda takole:

Plače.

A. Minimalne plače delavcev, ki prejemajo plačo na uro, se določijo kakor sledi:

a) Za profesioniste pri delu pri njihovem poklicu na uro:

	Nove	Stare	Povišek
	kron		
v prvem letu po izučbi	3900	3000	900
po preteku prvega pomočniškega leta	4500	3500	1000
po preteku drugega pomočniškega leta	5100	4000	1100
po preteku tretjega pomočniškega leta	6000	4600	1400

b) Za priučene pomožne delavce, ako so bili vsaj dve leti pri enem in istem delu zaposleni, na uro:

	Nove	Stare	Povišek
	kron		
od 17. do 20. leta	3900	3000	900
20. 22.	4500	3500	1000
22. 24.	5300	4000	1300
preko 24.	6000	4600	1400

c) za priučene delavce, ki v tem svojstvu še niso zaposleni skozi dve leti, na uro:

	Nove	Stare	Povišek
	kron		
od 17. do 20. leta	3900	3000	900
20. 22.	4300	3300	1000
22. 24.	4800	3600	1200
preko 24.	5200	3900	1300

d) Za nekvalificirane pomožne delavce na uro:

spod 17. leta	2100	1600	500
nad 17. do 20. leta	3900	3000	900
20. 22.	4100	3200	900
22. 24.	4600	3400	1200
nad 24.	4900	3700	1200

e) Za delavke na uro:

spod 16. leta	1800	1400	400
nad 16. do 18. leta	2100	1600	500
18. 20.	2500	1900	600
20.	3000	2300	700

Pod točko B so navedene plače za vratarje, nočne čuvaje, kočijaže itd., nadalje plače šoferjev, tovornih in osebnih avtomobilov, pisarniških slug itd. Ravnotako ureja ta točka plače za slučaj, da kdo izmed navedenih prejema delno plačo v naturi, kakor na primer stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, obleko, hrano in drugo.

Točka C predvideva jamstvo, da od povišanja ne sme biti nihče izvzet.

Točka F določuje plače vajencem, ki dobivajo tedenske odškodnine, in sicer:

Na teden	Nove	Stare	Povišek
v 1. polletju	30.000	25.000	5000
2.	35.000	28.500	6500
3.	40.000	32.000	8000
4. do 5.	45.000	35.500	9500
6. 8.	50.000	45.000	5000

Nadaljna točka določuje še doklade pri delu v akordu in na montažah ter še nekatere manj važne stvari.

Kakor videti, je delovna pogodba avstrijskih kovinarjev zelo temeljita in zanimiva. Kar je pa glavnega je to, da se imajo avstrijski kovinarji za svoj uspeh zahvaliti edinole svoji čvrsti strokovni organizaciji. Zveza avstrijskih kovinarjev je odlična članica internacionalne zveze kovinarjev, ki ima svoj sedež v Bernu, katera zopet pripada splošni strokovni internacionali v Amsterdamu. V splošnem se vse strokovne organizacije v Avstriji nahajajo na zelo trdnem in zdravem temelju. Glavni zaposniki so vseskozi prišli iz delavnic in tovarnen in se kot taki na razne teoretične nauke neodgovornih toda hiperrevolucionarnih fantstov prav nič ne ozirajo. Tudi za časa zadnje stavke kovinarjev je od nekd priromalo nekaj nepoznanih ljudi na Dunaj, da poskusijo skuhati si svojo juho pri ognju stavke; trezni in preizkušeni avstrijski kovinarji pa so jih kategorično odklonili. Kdaj bomo pri nas tako daleč kakor so strokovne organizacije v Avstriji?

Razno.

Goriški Slavček. Dne 15. oktobra t. l. je poteklo ravno 80 let, odkar je bil rojen v Vrsnem pri Kobaridu na Goriškem pesnik Simon Gregorčič, poleg Prešerna najpopularnejši slovenski poet. Simon Gregorčič, ki je tudi našim delavskim pevskim društvom dobro znan, je bil duhoven, ker pa ni hotel biti marioneta slovenskega klerikalizma, je bil od svojih višjih obsovažen in preganjan. To je bil tudi povod, da je do svoje smrti ostal kaplan in da je kot tak živel skozi vso življenje v največjem siromaštvu. Preganjal ga je zlasti škof Mahnič. Isti klerikalizem, ki je visoko nadarjenega Simona Gregorčiča na smrt sovražil, preganjal ter povzročil njegovo predčasno smrt, si ga danes prisvaja!

Dne 21. oktobra 1833 je bil rojen švedski kemik Ad. Nobel, ki je zapustil ogromno premoženje za razdelitev znanih Nobelovih nagrad. (Umrli je leta 1896.)

Dne 24. oktobra 1648 je bil sklenjen westfalski mir.

Dne 24. oktobra 1795 so Poljsko tretjič razdelili.

Dne 24. oktobra 1912 so Srbi pri Kumanovu potolkli Turke, Bolgari pa pri Lozengradu.

Generalni ravnatelj in lepa tajnica. Mlada, lepa Roza Tornay je bila tajnica generalnega ravnatelja delniške družbe za vnovčevanje lesa v Budapešti. Navzlic njeni mladosti gospodična tajnica ni uživala popolno zaupanje samo svojega šefa, temveč tudi trgovskih krogov budinpeštanskih sploh in celo borze. Skratka, gospodična Rozika je uživala sloves trgovskega talenta in ker sta si s gospodom generalnim ravnateljem očitno bila velika prijatelja, je shranjevala tudi ključke od blagajne. Pred kratkem pa je gospod generalni ravnatelj in njegova družba doživel malce nerodno razočaranje, kajti silno talentirana gospodična tajnica je brez vsakega sledu zginila in z njo tudi pet milijard kron iz družbine blagajne. Upamo, da bo tudi gospod generalni ravnatelj kmalu zginil za lepo tajnico.

Agrarna reforma drugod in pri nas. V Češkoslovaški republiki imajo nekoliko drugačne pojme o agrarni reformi in jo tudi nekoliko drugače izvajajo, kakor pa pri nas. Tekom zadnjih petih let so na Češkoslovaškem zaplenili nad milijon hektarjev veleposestniške zemlje, od katere so polovico že izročili privatnikom v uporabo. Podržavljeni gozdi v izmenj 80.000 hektarov in svet 140 tisoč hektarov, ki je bil oddan v prisilni najem, v to ni štet. Dosedaj je bil razdeljen svet med 400.000 družin, to je 16 odstotkov vseh v kmetijstvu zaposlenih oseb, in sicer dve tretjini med male kmete in take, ki niso še prav nič imeli, preskrbeli so 32.000 odpuščenih vojaških — nastavljenec in sicer 40 odstotkov z denarno odškodnino, 35 odstotkov z novim delom, 22 odstotkov z zemljo in tri odstotke s penzijo. Pri nas se preskrba invalidov kakor tudi agrarna reforma ne gane nikamor. Naši klerikalci, ki imajo pri vsaki priliki polna usta socialnosti, bi pač radi izvedli agrarno reformo, toda na tak način, da bi to ne zadelo klerikalnih veleposestnikov, še manj pa veleposestev, ki so last cerkve. Dokler torej bo pri nas odločevala cerkvena in posestna buržuazija, bomo zaman pričakovali agrarne reforme.

Železničarji na Češkoslovaškem so porazdeljeni na reci in piši edenintrideset organizacij in društev! Poleg tega vsak peti železničar sploh ni organiziran. To so strašne razmere. Na ta način bodo češkoslovaški železničarji dolgo čakali na kake uspehe. Sicer pa tudi pri nas v Jugoslaviji ni nič kaj boljše. Razni intelektualci, luftinžinirji, falirani študentje itd., ki se tudi pri nas vrivajo v strokovni pokret, so s svojimi zmedenimi teorijami ta strokovni pokret tako temeljito razorali, da je nastalo celo pogorišče. Kdaj se bo strokovno organizirano delavstvo teh nepridipravov otreslo?

Književnost.

Socialna zakonodaja v naši državi. Sestavil Š. S. Izdala Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani. Izšla je knjižica, ki je bila za orientacijo delavcev, kakor podjetnikov, že zdavnaj neobhodno potrebna. K razčiščenju nejasnosti in neorijentiranosti o veljavnih in razveljavljenih zakonih v raznih panogah socialne zakonodaje bo ta knjižica mnogo pripomogla. Knjižico je uredil odličen delavec na polju socialne zakonodaje, ki se je z vprašanji delavske zakonodaje pečal pri delavskem oddelku Pokrajinske uprave za Slovenijo. Gradivo, ki je obseženo v knjižici, je obdelano skrbno in izčrpno. Priporočamo knjižico tako delavcem kakor podjetnikom, ker bo lahko obema prihranila marsikak nepotreben spor in marsikatero nepotrebno pot. Knjižica se dobi po vseh knjigarnah in stane izpod 10 Din. Naroča se pri Strokovni komisiji, Ljubljana Šelenburgova ul. št. 6/II.

Sodrug, lesni delavci sezite po tej poučni knjižici; osobito pa je vsake podružnice naravnost dolžnost, da si jo nabavi.

„Ženski list“. Naše sodružice, ki so si ustanovili Zvezo delavskih žena in deklet, so si nadele nalogo pospeševati ženski socialni pokret so in pričele izdajati tudi svojo glasilo pod imenom „Ženski list“. „Ženski list“ izhaja enkrat na mesec. Vsem sodružicam, ki se za ta pokret zanimajo, naj se obrnejo na naslov Rakovec Marija, Ljubljana, Cesta na Gorejsko železnico šte. 20.

Edino

JUHAN

nadomesti in prekosi okus in redilnost mesa v hrani.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.